

HRAVÝ DEJEPIS 8

Str. 2, úloha 1

Som vodca jakobínov, moje pôsobenie v politike sprevádzala krutovláda a teror. Nakoniec ma popravili.

Som francúzsky kráľ. Pokúsil som sa o útek z vlasti a bol som popravený vlastným ľudom.

Som jeden z vodcov francúzskej revolúcie. Môj život napokon vyhasol pod gilotínou.

Som františkánsky kňaz a vodca uhorských jakobínov. Ovplyvnili ma myšlienky osvietenských filozofov.

Str. 4, úloha 8

Predstavitelia francúzskeho ľudu, vytvoriac Národné zhromaždenie a uvedomujúc si, že neznalosť práv človeka a zabúdanie na ne a pohrdanie nimi sú jedinými príčinami verejného nešťastia a rozpadu vlády, rozhodli sa touto slávnostnou deklaráciou vyhlásiť prirodzené, neodňateľné a posvätné práva človeka. Táto deklarácia, ktorú budú mať všetci príslušníci pospolitosti stále na pamäti, bude im pripomínať ich práva a povinnosti. V dôsledku toho Národné zhromaždenie uznáva a vyhlasuje za prítomnosti a pod záštitou zvrchovanej Bytosti nasledujúce práva človeka a občana.

- Ľudia sa rodia, zostávajú slobodní a sú si rovní v právach.
- Cieľom každého politického spolku je zachovať prirodzené a nevynútiteľné práva človeka. Týmito právami sú právo na slobodu, právo na majetok, právo na bezpečnosť a právo klásť odpor útlaku.
- Sloboda spočíva v možnosti robiť všetko, čo neškodí druhému.
- Zákon musí byť rovný pre všetkých tak pri ochrane, ako aj pri treste. Občania sú si rovní a majú rovnaké právo na prístup ku verejným poctám, miestam, hodnostiam podľa schopností a bez iných rozdielov než tých, ktoré vyplývajú z ich cnosti a z ich nadania.
- Nijaký človek nemôže byť obžalovaný, zatknutý ani väznený inak než v prípadoch stanovených zákonom, a to formou, ktorú zákon predpisuje.
- Každý človek je považovaný za nevinného až do chvíle, keď je prehlásený vinným.
- Nikto nesmie byť prenasledovaný pre svoje názory vrátane náboženských.
- Zaručenie práv človeka a občana vyžaduje verejnú moc. Táto moc je určená pre blaho všetkých, a nie pre osobný úžitok tých, ktorým je zverená.
- Majetok je posvätným a nedotknuteľným právom.

Str. 5, úloha 2

Od roku 1804 vládne ako rakúsky cisár, v rokoch 1792 – 1806 som bol cisárom Svätej ríše rímskej nemeckého národa.

Som minister zahraničných vecí, neskôr rakúsky kancelár, zástanca absolutizmu a organizátor Viedenského kongresu.

Som ruský generál. V roku 1812 sa mi podarilo poraziť Napoleona vďaka defenzívnemu spôsobu boja. K úspechu mi pomohla aj krutá zima.

Str. 7, úloha 9

V súlade so slovami Svätého písma, ktoré vyzýva všetkých ľudí, aby sa považovali za bratov, zostanú traja monarchovia spojení väzkami skutočného a nerozlučného bratstva a budú sa považovať vo vzťahu k svojim poddaným a armádam za otca rodiny a budú ich riadiť v duchu bratstva, aby chránili mier, náboženstvo a spravodlivosť.

Preto bude platiť ako jediná zásada tá, že si budú navzájom preukazovať služby a považovať sa za tri vetvy jedného kresťanského národa. Traja spojení vladári sa považujú za Prozreteľnosťou zvolení, aby vládli trom členom jednej rodiny, totiž Rakúsku, Prusku a Rusku. Zároveň uznávajú, že kresťanský národ, ku ktorému patria spolu so svojím ľudom, nemá iného pána okrem Boha a nášho vykupiteľa Ježiša Krista.

Str. 8, úloha 1

Som ruská cárovná, za mojej vlády zväčšilo Rusko svoje územie aj vďaka deleniu Poľska.

Som ruský cár, zmodernizoval som Rusko a zrušil som nevoľníctvo.

Som ruský cár, potlačil som povstanie dekabristov a pomohol som potlačiť povstanie v habsburskej monarchii.

Str. 9, úloha 5

PREDÁ SA DVADSAŤPÄŤROČNÝ SLUHA

SO ŽENOU A MALÝM SYNOM. JE DOBRÝM TKÁČOM,

DOKÁŽE HOLIŤ A PÚŠŤAŤ ŽILOU.

JEHO ŽENA MÔŽE SLÚŽIŤ PANEJ DOMU.

ZÁROVEŇ SA PREDÁ DOSTAVNÍK, STARŠÍ, ALE KVALITNÝ.

PREDÁ SA SLOBODNÝ ČLOVEK,

KTORÝ SA HODÍ ZA HUSIARA

ALEBO POĽOVNÍKA. MÁ DVADSAŤDEVÄŤ ROKOV.

PREDÁ SA NEVOĽNÝ SEDEMNÁŠŤROČNÝ

ČLOVEK, KTORÝ VIE RUSKY PÍSAŤ, ČÍTAŤ

A VYSÁDZAŤ FRANCÚZSKE, NEMECKÉ,

TALIANSKE A LATINSKÉ KNIHY.

OKREM TOHO VIE HRAŤ NA HUSLIACH.

Str. 10, úloha 7

Povzbudený priateľstvom, ktoré ste mi neprestajne preukazovali, prosím o dovoľenie, aby som hovoril o ošemetnej záležitosti. Ide o postoje rôznych nemeckých diplomatov v Turecku, ktoré sa, bohužiaľ, od istého obdobia obracajú nepriateľským smerom voči Rusku, čo je v rozpore s ubezpečovaniami o priateľských vzťahoch. Práve sme ukončili slávnu vojnu, ktorej cieľom neboli žiadne výboje, ale iba zlepšenie situácie kresťanov v Turecku. To sme preukázali práve tým, že sme sa stiahli z provincií obsadených počas vojny, ale trváme na tom, že úspechy vydobyté za cenu našej krvi a našich peňazí nesmú zostať na papieri. Teraz ale robia nové problémy Turci, ktorí sú v tom podporovaní svojimi priateľmi Angličanmi a Rakúšanmi, ktorí medzitým naďalej držia dve turecké provincie, do ktorých vpadli v období mieru a nevracajú ich právoplatným pánom.

Prepáčte mi, milý strýčko, otvorenosť môjho prejavu, ale považujem za svoju povinnosť obrátiť Vašu pozornosť na smutné dôsledky, ktoré by mohlo mať pre naše dobré susedské vzťahy, keby naše národy boli proti sebe poštvané, ako sa to už začína v tlači oboch krajín diať.

STR. 14, úloha 12

§ 131. Nemecký ľud sa skladá z príslušníkov štátov, ktoré tvoria nemeckú ríšu.

§ 137. Šľachta ako stav je zrušená. Všetci Nemci sú si pred zákonom rovní.

§ 143. Každý Nemeec má právo, aby vyjadroval svoj názor slovom, písmom, tlačou i obrazom. Sloboda tlače nesmie byť za žiadnych okolností obmedzená alebo zrušená.

§ 153. Školská výchova a vzdelávanie podlieha štátnemu dozoru. Rodičia nesmú svoje deti nechať bez výučby, ktorá je predpísaná pre základné ľudové školy.

§ 164. Vlastníctvo je nedotknuteľné.

§ 181. Súdnictvo a správa musia byť oddelené a navzájom nezávislé.

Str. 17, úloha 6

Kráľ Ľudovít II. Bavorský svojmu bratovi (25. 11. 1870)

Milý Otto!

Medzitým som zažil mnoho zarmucujúceho. Dokonca i bavorská, monarchistická smotánka ma zaprisahá, aby som čo najskôr ponúkol nemeckú cisársku korunu tomu kráľovi (pruskému), pretože inak to urobia ostatné kniežatá. Keby Bavorsko mohlo zostať samo bokom od toho zväzku, potom by to bolo ľahostajné, ale pretože je to politicky nemožné, stáva sa činom politickej múdrosti, ba nutnosti v záujme Koruny a krajiny, akokoľvek je to odporné a hnusné, keď bavorský kráľ predloží onú ponuku. A pretože je to, bohužiaľ, tak, bol by odpor márný. Je na zaplakanie, že k tomu došlo, ale nedá sa už nič zmeniť.

Kráľ Ľudovít II. Bavorský Bismarckovi (2.12.1870)

Môj milý gróf!

Môj list Vášmu kráľovi sa zajtra dostane do jeho rúk. Z celého srdca si želám, aby môj návrh našiel u kráľa, u ostatných členov Spolku a aj u národa plný ohlas. Zostáva mi uspokojivé vedomie, že som, ako to zodpovedá môjmu postaveniu v Nemecku, mohol prispieť rozhodujúcim krokom k národnej veci. S istotou tiež ale dúfam, že Bavorsku zostane naďalej zachované jeho postavenie.

To, čo ste urobili pre nemecký národ, je veľké a nesmrteľné a bez lichotenia môžem povedať, že zaujimate miesto v rade veľkých mužov nášho storočia.

Str. 20, úloha 5

Pokladáme za samozrejme tie pravdy, že všetci ľudia sú stvorení seberovní, že Stvoriteľ ich obdaril istými neodňateľnými právami, že medzi tými sú život, sloboda a právo hľadať šťastie.

Tieto práva môže zabezpečiť len taká vláda, ktorú si ľudia sami ustanovia. Len tá má spravodlivú moc. A kedykoľvek nejaká vláda začne prirodzené ľudské práva obmedzovať, ľud má právo ju zmeniť alebo zrušiť a ustanoviť novú. K tejto akcii sa nesmie, pochopiteľne, pristupovať ľahkovážne. Keď však dlhý rad bezpráví a útlaku svedčí o úmysle uvrhnúť ľud do područia despotizmu, potom má ľud nielen právo, lež povinnosť takúto vládu zvrhnúť a ustanoviť nových strážcov svojej budúcej bezpečnosti. Tak trpeli americké osady, a preto cítia nevyhnutnosť zmeniť svoju vládu. Dejiny terajšieho kráľa Veľkej Británie sú dejinami opakovaných bezpráví a útlaku, ktorých priamym cieľom je ustanoviť úplnú tyranu nad týmito štátmi.

Aby sa to dokázalo, nech poctivý svet posúdi tieto skutočnosti ...

Str. 22, úloha 11

List A. Lincolna H. Greleymu z roku 1862

Mojím najdôležitejším cieľom v tomto zápase je zachrániť Úniu a nie zachrániť alebo zničiť otroctvo. Keby som mohol zachrániť Úniu a neoslobodiť pritom žiadneho otroka, urobil by som to; a keby som ju mohol zachrániť oslobodením jedných a druhých nechať v otroctve, taktiež by som to urobil. To, čo robím kvôli otroctvu a pre farebnú rasu, robím preto, že verím, že to pomôže zachrániť Úniu; a keď niečo zanedbávam, tak iba preto, že neverím, že by to mohlo pomôcť zachrániť Úniu. Urobím menej, ak uverím, že to vec poškodí, a urobím viac, ak uverím, že to veci pomôže.

Vysvetlil som tu svoj úmysel vzhľadom na svoje úradné povinnosti a nezamýšľam nijako meniť svoje často vyjadrované osobné želanie, aby všetci ľudia kdekoľvek boli slobodní.

Z Lincolnovho vyhlásenia o zrušení otroctva

Vyhlasujem a oznamujem ja, Abraham Lincoln, prezident Spojených štátov, silou prepožičanej mi moci najvyššieho veliteľa, v období ozbrojenej vzbury proti autorite a vláde Spojených štátov, a ako vhodné a nevyhnutné vojenské opatrenie na potlačenie spomínanej vzbury, a silou svojej moci, a pre vyššie uvedený cieľ nariaďujem a vyhlasujem, že osoby, ktoré sú vo vyššie uvedených štátoch držané ako otroci, sú slobodné a naďalej majú zostať slobodnými: a že vojenské a námorné úrady uznávajú a zaručujú slobodu uvedeným osobám.

A týmto zaväzujem tieto osoby, touto cestou vyhlásené za slobodné, aby sa zdržali každého násillia, s výnimkou nevyhnutnej obrany v núdzi: a odporúčam im, aby – ak im to bude umožnené – ďalej verne a poctivo pracovali za primeranú mzdu.

Str. 24, úloha 4

Najhoršou stránkou továrni je zničenie rodinného života, znemožnenie výučby mládeže, pijanské návyky. Stále viac detí sa strká do továrni, kde musia tráviť v období, keď ešte rastú, desať hodín denne medzi hučiacimi strojmi. Vzduch v miestnostiach je často na zadusenie. Kým telo je tu vyčerpávané a oslabované, duch nedostáva žiadne vzdelanie. O rodičovskej výchove nemôže byť ani reči. Niekoľko málo pohybov sa dieťa čoskoro naučí strojovo vykonávať: jeho celoročnou činnosťou je nadväzovať pretrhnuté vlákno alebo nasadzovať hlavičku na pradeno.

Str. 25, úloha 7

Od malička ma zaujímali prírodné vedy. Štúdium medicíny som nedokončil a napokon som vyštudoval teológiu. Počas niekoľkoročnej plavby na lodi Beagle som pozoroval rôzne organizmy a ich druhové premeny, vďaka čomu som rozvinul svoju teóriu prirodzeného výberu. Hoci moje závery vyvolali zväčša negatívne reakcie, nevzdal som sa a naďalej som zhromažďoval dôkazy na podporu mojej teórie. Vydal som knihu O pôvode druhov a stal som sa členom Kráľovskej spoločnosti.

Už v detstve som vynikal v prírodných vedách. Po štúdiách som odišiel do Budapešti, kde som sa začal intenzívne zaoberať výskumom elektriny. Pri svojich výskumoch som prišiel na princíp striedavého prúdu. Odišiel som do USA, aby som si splnil detský sen o spolupráci s kolegom Edisonom, ale napokon som si založil vlastnú spoločnosť a stali sa z nás konkurenti. Uskutočnil som niekoľko významných objavov a patria mi stovky patentov. Pomenovali po mne jednotku magnetickej indukcie aj medzinárodné letisko v Belehrade.

Narodil som sa v Rakúsko-Uhorsku. Pre môj nesúhlas s maďarizáciou ma vyhodili z práce, a tak som odišiel za prácou do Ameriky. Stal som sa svedkom leteckého nešťastia, čo ma podnietilo k zostrojeniu záchranej pomôcky, zvanej padák. Fungoval na princípe dáždika a upevňoval sa na telo pomocou popruhov. Osobne som svoj vynález vyskúšal a zoskočil som z 15-poschodovej budovy. O môj padák sa zaujímala aj americká armáda. Po mojom návrate domov sme spolu s Imrichom Vajsáblom objavili dnes známu jaskyňu Driny.

Narodil som sa v Tajove. Po štúdiách ma vysvätili za rímskokatolíckeho kňaza. Už ako študenta ma zaujímala elektrotechnika. Odišiel som do Ameriky, kde sa mi podarilo získať prvé dva patenty. Zaoberal som sa bezdrôtovou telegrafiou a prenosom správ. Mojm najväčším úspechom bolo dosiahnutie bezdrôtového prenosu hovoreného slova, čím som sa zapísal do histórie ako vynálezca rádia. Vytvoril som aj unikátnu zbierku hmyzu, ktorá obsahovala približne 9 000 exemplárov.

Str. 32, úloha 7

Počet Slovanov v Európe sa zvyčajne odhaduje na 50 až 60 miliónov. Spomedzi všetkých národov v Európe sú najpočetnejší a najmä v krajine patriacej pod žezlo Františka I. je ich podľa Lichtensterna 11 750 000, podľa iných zasa 13 miliónov a v posledných rokoch predstavujú dve tretiny tunajšieho obyvateľstva. Po znovuzískaní talianskych a nemeckých krajín tvoria však sotva polovicu ich celkového počtu.

Čitateľa, ktorý Slovákov pozná len podľa uvedených portrétov, má tento spis nielen poučiť, ale aj pobaviť. Pokúsili sme sa napísať ho tak, aby nenudil ani tých, ktorí sa o Slovákov zaujímajú len málo, alebo aj vôbec nie. Sledujeme teda dvojakú úlohu a obe sa pousilujeme splniť čo najlepšie. Náš spis nechceme však v nijakom prípade vydávať za nič iné ako za to, čím v skutočnosti je: za ľahko načrtnutý obraz o vlastnostiach a zvyklostiach slovenského národa. Ani vážny štatistik nesmie pritom obísť celkom naprázdno a zaiste tu nájde rozličné údaje, o akých sa zatiaľ možno v nijakej literatúre nedočítal.

Str. 35, úloha 9

Některí starodávňi vipísali poľné hospodárství za matku, za dojku inšich kunštov. Bez mnohých inšich kunštov môžeme biť živí, bez sedláckého hospodárství kunštu ňemóžeme obstáť. Preto tento kunšt je každého silná ochrana, sedláka, remeselníka i pána. V tomto kunšte záleží sila krajini.

Už techda, milí hospodáru, na krátko tá po tejto dlhéj predmluve napomínám k pilnéj práci, k mírnosti a k strídmosti. Teto tri veci ňech sú tvuj prvňi hospodárskí rád. Jestli si ľenivi, víňdi aspoň pre ukráceňi unovaného času do poľa, id' k mravcovi, uč sa od ňeho pilnosť a usilováňi...nauč sa, jako sa máš ti s tvojú čeládkú, oddáľeni od domu, pri dome a ňém pilno a pracovite obracať.

Jestli si krem teho podla možného spôsobu pilňi k prácám, zachovávaj v kuchiňi aj pri stole mírnosť a strídmost. Skromnosť a strídme užíváňi je v hospodárství veliká príjem.

Str. 36, úloha 1

Som evanjelický farár pôsobiaci v Pešti. Podporoval som ideu slovanskej vzájomnosti a Slovanov som videl vždy v tom lepšom svetle.

Som bernolákovec, katolícky učenec a spoluzakladateľ Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej. Počas pôsobenia v Budíne som spolupracoval aj s evanjelikmi.

Som evanjelik, vedec, ktorý sa zaoberal archeológiou, dejinami a literatúrou Slovanov. Dnes je po mne pomenovaná univerzita.

Som katolícky kňaz a bernolákovský básnik, ktorý ovplyvnil aj generáciu štúrovcov. Inšpiroval som sa históriou Veľkej Moravy. Preložil som i diela antických autorov.

Str. 37, úloha 5

Mínina matka mala o Uhorsku najstrašlivejšie predstavy, aké ostatne v predošlom storočí panovali o tejto krajine, a to nie bez príčiny, azda v celej Európe. Uhorsko a Sibír, to jej bolo jedno. Ona tam nepoznala a nevidela nič okrem pustatin a volov. Uhorský ľud si predstavovala ako surový, divý - vraj počula od očitých svedkov, že namiesto šiat nosia zamastené kožušiny, mastia si vlasy sadlom, jedávajú slaninu, bývajú v podzemných dierach a pelechoch, často zbojničia ... Márne som sa usiloval vybiť jej tieto predstavy z hlavy – to, reku, bývalo voľakedy, ale už nejestvuje. V jej názore utvrđzovali ju príklady niekoľkých nevydarených manželstiev, keď sa ženy vrátili z Uhorska späť do Saska.

Str. 40, úloha 9

"... tu ňejde len o reč jako reč, ale o život kmeňa slovenského, ktorí svojím duchom a svojou rečou sa krjesiť musí... Slovenčina a život nášho kmeňa, to je jedno."

Str. 43, úloha 7

Bojovníci! Pozrite na túto otvorenú dolinu, tá nás vedje k cjelu nášmu. Za timi vrškami, tam leží Slovensko, rodina naša, národ ubjedení, utlačení, od tisíc rokou všetkej samostatnosti pozbavení...

Bojovníci, naša úloha je pekná, veľká, národ z bjedi a ňičoti vitrhnuť a privjesť ku slobode a sláve. Nože slúbte nám teraz tu pri vstupe, že chcete za tjeťo veci mužňe bojuvať a keď na to príde i za ňe umjerať. Rozvili sme už zástavi naše; vidíte ich povjevať nad hlavami vašimi: slúbte nám, že ich ňeopustíte v žjadnom boji, v žjadnom nebezpečenstve!

Str. 44, úloha 2

Povedomie naše hovorí nám, že my Slováci práve tak národom sme ako Maďari alebo ktorýkoľvek národ druhý vlasti tejto. Z čoho, keď len rovnoprávnosť národná a spolu i sloboda občianska nemá byť chimérou (pozn. klamom, vidinou), prirodzeným spôsobom nasleduje to, že ako národ menej práva mať nemôžeme, ako ho má ktorýkoľvek národ druhý spoločnej vlasti našej.

III. Podľa zásady tejto žiadame, aby v Okolí národ náš zosobňujúcom:

- 1.) Jedine a výlučne reč slovenská bola žľabom tým, ktorým tok života verejného, občianskeho, cirkevného a školského prúdiť sa má. Ona ako obraz, ktorým národ sám seba v ríši duchovnej spredmetňuje, ona ako jediný prostriedok, jediné zdvihadlo vzdelanosti národnej, nesmie byť v priestore národa svojho, v dome svojom na úlohu slúžky obmedzená... Žiadame teda, aby vzhľadom na nás Slovákov... v Okolí... úradná reč slovenská bola.

Str. 45, úloha 3

Som evanjelický farár. Stal som sa prvým podpredsedom Matice slovenskej. Napísal som pieseň Kto za pravdu horí.

Som katolícky kňaz. Stal som sa biskupom a zároveň prvým predsedom Matice slovenskej.

Som slovenský politik.

Vypracoval som politický program Memorandum slovenského národa.

Str. 49, úloha 6

Nové vlastenectvo

Kdosi sa rehtora pýtal slovenského:

Či už aj maďarsky znajú žiaci jeho?

Učiteľ pokorným mu hlasom odvetí:

„Urodzená milosť! Sú to malé deti,
skôr jich učiť musím materinskej reči —

cudzí jazyk do škôl vtíkať sa nesvedčí;

zakrpať ducha v tak útlunkom tele

je hriech! Vzdelanosti tým nik neposte." "

Náš pán čelo zmraští, divno sa zachechce:

„Vagyugy? Halálos bin? Jim sa učiť nechce!

Planý sú vlastenec! A pre túto vinu

nemá sa úradu dostať jejich synu." "

Hladovanský

Str. 50, úloha 8

Za slobodu oduševnené uhorské vojsko divy udatnosti páchalo. Viedeňská vláda, nemohúc potlačiť uhorskú revolúciu, pomoc prosila od Rusa. Vojna skončila sa kapituláciou pri Világoši (1849).

Za nasledujúcich 12 rokov bola krajinská ústava zotretá. Nemecká vláda musela ale konečne po nešťastnej talianskej vojne právnym nárokom Uhorska ustúpiť. Ústava bola čiastočne r. 1860 prinavrátená, Uhorsko však žiadalo všetky svoje slobody a práva. Po dlhom vyjednávaní a po nešťastnej zase vojne proti Prusku a Taliansku konečne stalo sa, zásluhou zvlášte Fraňa Deáka, medzi krajinou a korunou vyrovnanie r. 1867, ktoré potom korunovaním Jeho Jasnosti bolo završeno. Ústavný kráľ a zodpovedné ministerium vedú od toho času záležitosti krajiny. Pokoj bol len v najnovšej dobe (1878) výpravou do Bosnie a Hercegoviny porušený. Daj Bože Všemohúci, aby i to ku výhode a prospechu vlasti poslúžilo.

Str. 52, úloha 5

HĽADÁM OCHOTNÝCH DARCOV. ZBIERAM VŠETKO OD PRAVEKU AŽ PO SÚČASNOSŤ.

ZN.: ZAKLADÁM MÚZEUM V MARTINE.

ZNALEC UHORSKÝCH POMEROV PONÚKA POMOC SLOVÁKOM.

ZN.: ŠKÓTSKY HISTORIK

HĽADÁM SVEDKOV UDALOSTI V ČERNOVEJ.

ZN.: NÓRSKY NOVINÁR

SI SLOVÁK A ŠTUDUJEŠ V PRAHE? NAVŠTÍV MOJE PREDNÁŠKY FILOZOFIE.

ZN.: SME BRATIA

MINISTER VÝUČBY HĽADÁ UČITEĽOV.

ZN.: ZNALOSŤ MAĎARČINY NUTNÁ!

SPISOVATEĽ Z TAJOVA HĽADÁ VOĽNÉ MIESTO UČITEĽA.

ZN.: VYUČOVACÍ JAZYK – SLOVENČINA

Predmluva

Každý prisťahovalec má sa vynasnažovať,
aby sa čím skoršie a čím lepšie naučil anglicky.
Kto zná anglicky, ten ďalej zájde,
aj skoršie polepší si svoj stav.

Anglicky hovoriaci robotník má vždy
prednosť, aj lepšiu plácu skoršie obsiahne.
Anglická reč je ťažká, najmä pre svoju
zvláštnu výslovnosť, preto sa ju treba učiť
usilovne z knihy i cvičiť v živej reči.

Náš ľud cítil už od dávna potrebu knihy,
z ktorej by sa snadno a rýchle mohol naučiť
anglicky. Napísal som všetky vo všeobecnom
živote potrebné mluvičné pravidlá, výrazy
a rozhovory, a priložil som aj slovník,
z ktorého môže sa každý naučiť potrebné mu
slová.

Písal som tuto knižku pre našich mladých kňazow, prešporských chowancow, ktorí čítajúce w ňég mogú domagšú wimlwnost, ze swogím chwalitebním usiluwáním napravili gu w mnohých místách podla regule nowég dobropisebnosti našeho slawného slowenského národu, abi sa už gednúc w temto učeném, oswíceném osemnástem stoletu gako inších gazikow, tak ag tégto našeg, z prwních materinských rečí znamenitég wimlwnosti, dobropisebnost ag dobrowimlwnost z hlbokých tmí na svetlo wiwinula. Kdo chce weđet, gaká ge običagná domagšá každodeňná slowenskéj reči wimlwnost, gaká ge podla dobropisebnosti čistotná slowenčina, ňech čítá túto knižku, nagde obidwogu w ňég.

Píšem najviac z vlastnej zkušnosti a zvlášť u ľudu stolice Gemer, Malohont, kde zrodil som sa i prebývam... Usilujem sa písať rečou a výrazmi ľudu samého, tak že často, ba nakoľko len uhodnul som, použité slová a výrazy reči sú zvyčajne rozhodné a charakterističné, chceme-li tak riečiť, technické. Jestli som v čom neúplný, tým všestrannejší som v líčení zvyku a mravu ľudu nášho; by ďalší sberatelia, tým lepšie vyznali sa, nač pozornosť obrátiť, v čom doplňovať celok a prehľad týchto vecí, neodbytných k poznaniu ľudu vlastného a k dvíhaniu jeho na ďalší stupeň zvykov a mravov prečistenejších, ušlechtlejších.

Pred rokom v peknom lete, ako vjeťe, bratja, zastali sme sa boli u drahjeho nášho Jozefa Miloslava v kraji po Ňitre nazvanom, tam v Hlbokom, v loňe statočnjeho tamojšjeho ľudu nášho, kde po prácach denních na večerních chvílach dohovárati sme sa o kroku tomto, hovoriť k ľudu nášmu ňjelen v obecnom, ale aj v pospolitom a viššom žiwote rozličnorečím naším, milou našou Slovenčinou. Pripustili sme si hlboko k srdcu kmeň náš a powíšeňja jeho duchovňje i rozvažovali všetki sem padajúce okolnosti; rozvážili sme pekňje následki samostatnjeho jeho duchovnjeho rozwiťja a posúđili pilňe aj ťažkosťi kroku podobnjeho.

Ai zde ležj zem ta, před okem mým selzy ronjcjm,

Někdy kolébka, nynj národu mého rakew.

Stog noho! poswatná mjsta gsau kamkoli kráčjš,

K obloze, Tatry synu, wznes se wywýše pohled.

Neb raděgi k welikému přichyl tomu tam se dubisku,

genž wzdoruge zhaubným až dosawáde časům.